

Verwysing: 20180723-4494
Lêerno.: 12/12/41/1
Navrae: Sien paragraaf 10

Omsendbrief: 0036/2018
Vervaldatum: 31 Maart 2020

Aan: Adjunk-direkteurs-generaal, Hoofdirekteure, Direkteure, Kringbestuurders, Hoofde: Bestuur en Beheer, Adjunkdirekteure by distrikskantore, Prinsipale en Voorsitters van Beheerliggame van alle artikel 21 gewone openbare skole

Kort opsomming: *Besonderhede van die finansiële toewysing aan artikel 21-skole vir die 2019/20-boekjaar en riglyne vir die verkryging van goedere en dienste.*

Onderwerp: Artikel 21-skole: Norme-en-standaarde-befondsing vir skole graad 1–12 — finansiële toewysings vir die 2019/20-boekjaar

1. Toewysing

Die voorlopige norme-en-standaarde (N&S)-toewysings vir artikel 21-skole vir die volgende drie jaar, vir die tydperk vanaf 01 April 2019 tot 31 Maart 2022, is op SOBIS beskikbaar. Toegang kan daartoe verkry word deur die volgende te doen:

- Teken aan op SOBIS.
- Kies "Public Ordinary".
- Kies skool.
- Klik "Proceed". Kies dan die "Administration"-opsie op die kieslys en klik op "Norms and Standards Allocation". Kies "N&S 2019/20".
- Druk die bladsy.

Let asseblief op die volgende:

- 1.1 Toewysings word bereken ooreenkomstig die voorskrifte in paragraaf 108 tot 114 van die Nasionale Norme en Standaarde vir Skoolbefondsing (NNSSB) in *Staatskoerant* No. 29179 van 31 Augustus 2006.

- 1.2 Volgens paragraaf 114 van die NNSBF, dui die Nasionale Teikentabel soos gepubliseer in *Staatskoerant* No. 41420 van 02 Februarie 2018 die 2019 geteikende bedrag per leerder aan. Die geenskoolgelddrumpel sal R1 390 wees.

Nasionale Teikentabel vir die skooltoewysing graad 1–12 (2019–2021)

	2019	2020*	2021*
NK1 Geen gelde	1 390	1 468	1 549
NK2 Geen gelde	1 390	1 468	1 549
NK3 Geen gelde	1 390	1 468	1 549
NK4 Geen gelde	1 390	1 468	1 549
NK5 Geen gelde	1 390	1 468	1 549
NK4 Gelde betaalbaar	697	736	776
NK5 Gelde betaalbaar	241	254	268
Geenskoolgelddrumpel	1 390	1 468	1 549

* Syfers vir 2020 en 2021 (aangepas by geprojekteerde inflasiekoers) is die geprojekteerde nasionale teikens wat gekommunikeer is.

- 1.3 Die voorlopige toewysings is op grond van die 2018 10de dag Kitsopname-leerderinskrywings bereken.
- 1.4 Die Wes-Kaap Onderwysdepartement (WKOD) sal die leerderinskrywings van alle skole met die 2019 10de dag Opname nagaan. **Finale toewysingsbriewe** sal teen 15 Maart 2019 op SOBIS gepubliseer word.

2. Betalingskedule

2.1 Skoolgeldskole

Skole sal hul N&S-toewysing vir die 2019/20-boekjaar in twee betalings ontvang, naamlik 60% in April–Mei 2019 en 40% in Oktober–November 2019. Artikel 21-skole moet hul eerste oordragbetaling (60%) gebruik om hul 2020 leer- en onderrigondersteuningsmateriaal (LOOM) via hul eie verskaffers of die aanlynbestelstelsel aan te koop sodat dit voor die einde van September 2019 beskikbaar sal wees, en ook om vir ander uitgawes te betaal, soos in paragraaf 3.1 hieronder uiteengesit. Die tweede oordragbetaling (40%) moet gebruik word om toepaslike skoolverwante uitgawes tot 31 Maart 2020 te dek. Waar die WKOD enige LOOM namens skole aankoop, sal sodanige koste van die tweede oordragbetaling afgetrek word.

2.2 Geenskoolgeldskole

Van die totale N&S-toewysing wat in April–Mei 2019 oorbetal word (kyk paragraaf 2.1 hierbo), moet 20% teruggehou word vir lopende bedryf **niefpersoneeluitgawes**. Skole sal in die N&S-toewysingsbrief van hierdie bedrag in kennis gestel word. Hou in gedagte dat die skool tot April 2020 met hierdie bedrag sal moet uitkom wanneer betaling vir die volgende boekjaar ontvang sal word.

3. Benutting van die toewysing

3.1 Die N&S-toewysing is hoofsaaklik bedoel vir LOOM, plaaslike aankope, munisipale dienste, noodsaaklike daaglikse instandhouding van skoolgeboue, terreine en toerusting (niegeskeduleerde instandhouding), en ander lopende uitgawes. Eie inkomste, soos bedoel in paragraaf 6 hieronder, moet eers gebruik word om tekorte in bogenoemde verband te dek voordat dit aangewend word vir die finansiering van beheerliggaamposte.

Daar word vir 2019/20 aanbeveel dat skole hul beskikbare toewysing soos volg tussen die onderskeie uitgawekategorieë verdeel:

- 30% vir LOOM-bestellings vir 2020 waarvan 10% spesifiek vir biblioteekmateriaal gereserveer moet wees (elke leerder moet 'n handboek vir elke vak hê). Die voorraad skoolbiblioteekmateriaal moet jaarliks aangevul word totdat die totale getal items die minimum van die internasionale standaard van 10 items per leerder weerspieël. (Kyk paragraaf 3.1.1 hieronder vir die lys met items wat onder LOOM val.)
- 20% vir plaaslike aankope
- 25% vir munisipale dienste (**Skole moet egter begroot vir 'n groter persentasie as uitgawetendense dit noodsaak.**)
- 25% vir instandhouding

3.1.1 Leer- en onderrigondersteuningsmateriaal (LOOM)

(a) Die Departement van Basiese Onderwys (DBO) definieer LOOM as enige materiaal wat onderrig en leer direk in die klaskamer of by die huis (tuiswerk) ondersteun en fasiliteer. Dit sluit die volgende in:

- Handboeke, leesboeke, naslaanboeke, voorgeskrewe werke, atlasse en woordeboeke
- Werkboeke
- Plakkate, land- en muurkaarte
- Opvoedkundige bordspeletjies
- Biblioteekmateriaal (fiksie en niefiksie), naslaanboeke, plakkate, en video's wat vooraf opgeneem is, DVD's, CD's, multimedia, ens.
- Rekenaarsagteware en lisensies
- Hulpbronmateriaal vir opvoeders, leerders, klaskamers en biblioteke

(b) Daar word van skole verwag om hul volle LOOM-toewysing te gebruik vir die aankoop van LOOM wat die implementering van die Kurrikulum en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV) in hul klasse sal verryk en versterk. Skole word dus aangemoedig om hul LOOM-toewysing vir die aankoop van aanvullende handboeke, voorgeskrewe werke, atlasse, woordeboeke, werkboeke, plakkate, landkaarte, muurkaarte, opvoedkundige bordspeletjies, biblioteekmateriaal (fiksie en niefiksie), naslaanboeke, video-opnames, DVD's,

CD's, rekenaarsagteware, sowel as toerusting vir Verbruikerstudies, Gasvryheidstudies en die wetenskaplaboratorium te benut.

(c) LOOM-befondsing behoort ook vir intekengeld, aanlyn aansoeke en die hernuwing van kontrakte of eiendomsreg op digitale hulpbronne gebruik te word. Dit stel skole in staat om LOOM-befondsing te gebruik om digitale hulpbronne aan te skaf in hulle oorgang van tradisionele na digitale leer. Sulke hulpbronne sluit e-boeke sowel as opvoedkundige sagteware in. Die koste daaraan verbonde is tans soortgelyk aan tradisionele gedrukte handboeke en daar is min/geen noemenswaardige vermindering in koste nie. Daar moet voorsiening gemaak word sodat skole op hierdie dienste/produkte kan inteken.

(d) Onderhewig aan die volgende voorwaardes, kan skole minder geld aan LOOM toewys indien:

- elke leerder in die skool oor 'n handboek vir elke vak beskik en toegang tot ander LOOM-hulpbronne het;
- die skool jaarliks 10% van die LOOM-toewysing vir die aankoop van biblioteekmateriaal gebruik het om die biblioteekvoorraad aan te vul en die totale aantal items in die biblioteekvoorraad nou bestaan uit die minimum internasionale standaard van 10 items per leerder; en
- die beheerliggaam 'n formele besluit aangaande hierdie afwyking geneem het. (Hierdie besluit van die beheerliggaam rakende die begroting wat by 'n ouervergadering voorgelê moet word, moet verduidelik word en die bedrag wat per leerder aan LOOM bestee is, moet voorsien word. Hierdie besluit moet by die ouervergadering voorgelê word, ongeag of dit deur die kringbestuurder ondersteun word of nie.)

(e) Hoe om LOOM te verkry

- Artikel 21-skole moet mededingende kwotasies kry wanneer hulle hul bestellings by verskaffers van LOOM plaas, waar van toepassing, of skole kan aanlyn bestel. Die WKOD stel skole jaarliks (deur middel van omsendbriewe) oor die tydsraamwerke vir die bestel van KABV-aanvullingshandboeke op SOBIS in kennis.
- Wanneer aanvullende LOOM bestel word, moet skole alle KABV-handboeke uit die goedgekeurde nasionale katalogusse kies — verwys na goedgekeurde nasionale katalogusse wat op die WKOD se webwerf by <http://wcedonline.westerncape.gov.za/index.html> beskikbaar is.
- Voorgeskrewe letterkunde vir graad 10-studie in 2020 moet gekies word uit die DBO Nasionale Verdere Onderwys en Opleiding (VOO) Letterkundekatalogus.
- Vir bystand met die kies van skoolbiblioteekmateriaal moet skole met mnr. Timothy Cloete, EDULIS-koördineerder: Skoolbiblioteekdienste, by tel. 021 957 9626 in verbinding tree. Die distrik se skoolbiblioteekadviseur en/of bronneseentrum-koördineerder kan ook in verband met die ontwikkeling van hul skoolbiblioteke gekontak word.

3.1.2 Munisipale dienste

- (a) Die N&S-toewysing aan skole is bedoel vir die betaling van, onder andere, skole se maandelikse munisipaldiensterekeninge, wat elektrisiteit, water, riool- en vullisverwydering (beskikbaarheid- en gebruikskoste) insluit, maar die betaling van eiendomsbelasting uitsluit. Soos in die verlede, sal die staat die eiendomsbelasting op eiendom wat in die naam van die Provinsiale Regering van die Wes-Kaap (PRWK) of, onder sekere omstandighede, die Republiek van Suid-Afrika (RSA) geregistreer is, betaal.
- (b) Skole moet steeds, onder andere, die besparingsmaatreëls wat in Bylae A aangedui word, implementeer.
- (c) Eskom en die meeste munisipaliteite het aangedui dat hulle meters vir voorafbetaalde elektrisiteit aan skole beskikbaar kan stel. Dit sal skole in staat stel om hul elektrisiteitsverbruik beter te beheer. Skole moet Eskom of hul plaaslike munisipaliteit kontak, soos van toepassing, indien hulle voorafbetaalde elektrisiteitsmeters wil laat installeer.
- (d) Waar dit blyk dat skole nie hul munisipale diensterekeninge vereffen nie, behou die WKOD die reg voor om N&S-fondse terug te hou om uitstaande munisipaldiensterekeninge namens die betrokke skole te vereffen.**
- (e) Alle skole wat die slim watermeterloodsprojek aanvaar het en wat slim watermeters by hulle skole geïnstalleer het, moet befondsing van die munisipale-toewysing opsy sit om die maandelikse slim watermeterkoste te dek.**

3.1.3 Daaglikse instandhouding

- (a) Daaglikse instandhouding is van toepassing op die instandhouding van terreine, skoonmaak, opknop, herstel en/of vervanging van gedeeltes van skoolgeboue. **Gereelde instandhouding moet gedoen word om te verhoed dat skoolgeboue agteruitgaan en noodherstelwerk as gevolg van verwaarloosing nodig het.**
- (b) Waar die N&S-toewysing vir daaglikse onderhoud onvoldoende is, word van skole verwag om, waar nodig, die toewysing vanuit hul eie inkomste aan te vul.**
- (c) Skole moet vir hul daaglikse instandhoudingsherstelwerk na gelang van die toestand van hul skoolgeboue en -terreine begroot.
- (d) Skole behoort ook 'n bedrag van hul jaarlikse toewysing vir daaglikse instandhouding opsy te sit vir die:

- instandhouding van toerusting wat gebruik word om die skoolterrein te verbeter, bv. onderhoud van die grassnyer, die aankoop van verf vir tuinbanke op die skoolterrein, en die aankoop van kalk en kunsmis;
- instandhouding van brandbestrydingstoerusting, d.w.s. brandslange, brandwiele, toepaslike brandblussers, ens.;
- noodinstandhouding van veiligheids- of beskermingsmeganismes — waar die bestaande veiligheidsmeganismes (insluitend outomatiese hekke, hekmasjinerie, ens.) by die skool beskadig is as gevolg van 'n inbraak/vandalisme of veroudering; en
- instandhouding van omheining en ander veiligheidsmeganismes (alarms, interkomstelsels, ens.).

(e) N&S-toewysings mag nie gebruik word vir daaglikse herstelwerk aan koshuise nie. Sodanige herstelwerk moet uit leerders se losiesgeld en beurse befonds word.

4. **Die N&S-toewysing mag NIE vir die volgende gebruik word NIE:**

- **Besoldiging van personeel wat deur die beheerliggaam aangestel is**
- **Nuwe geboue**
- **Koshuisuitgawes**
- **Lenings aan individue of ander inrigtings**
- **Voertuie**

5. **Groot noodherstelwerke**

Ingevolge paragraaf 97 van die NNSSB aanvaar die WKOD verantwoordelikheid vir groot noodherstelwerk aan geboue, onderhewig aan die beskikbaarheid van fondse wat vir sodanige gebeurlikhede begroot is. Die volgende herstelwerk sal ooreenkomstig die prosedures in die *Standard Operating Procedures for Emergency Maintenance in Western Cape Schools, 2014* oorweeg word:

KATEGORIE A

Ernstige skade as gevolg van natuurrampe, strukturele probleme en brande.

Die WKOD sal net verantwoordelikheid vir sodanige noodherstelwerk aanvaar as die koste meer as R10 000 beloop **en die instandhoudingsbegroting van die toewysing uitgeput is**, mits voldoende fondse beskikbaar is.

Die WKOD sal, na eie goeiddunke, dit oorweeg om 'n oordragbetaling vir die materiaal in betreklik **minder ernstige** gevalle te maak.

6. **Eie inkomste**

Ingevolge artikel 36(1) van die Suid-Afrikaanse Skolewet (SASW), 1996 (Wet 84 van 1996), moet beheerliggame alle redelike stappe doen om die staatshulpbronne aan te vul ten einde die gehalte van onderwys wat deur die skool **aan alle leerders by die skool** voorsien word, te verbeter. Alhoewel geenskoolgeldskole nie verpligte

skoolgeld (insluitende registrasiegelde) mag hef nie, word hulle aangemoedig om vrywillige bydraes (donasies) te werf en by fondsinsamelingsfunksies betrokke te raak.

7. **Verslagdoening**

- 7.1 Die goedgekeurde begroting van die skool moet jaarliks teen 01 Desember by die betrokke distrikskantoor ingedien word.
- 7.2 Alle skole moet binne 30 dae ná die einde van die kwartaal (uitgawes tot 30 Junie en 31 Desember) 'n WKOD 043-vorm (sesmaandelikse verslag) by die betrokke distrikskantoor indien. Voorts vereis artikel 43(5) van die SASW dat skole (vir die aandag van die betrokke distriksdirekteur) jaarliks teen 30 Junie 'n afskrif van hul stel geouditeerde finansiële state vir die vorige boekjaar voorlê.
- 7.3 Fondse sal slegs aan 'n skool oorbetal word as die distrikskantoor dit as finansiël sterk sertifiseer, gebaseer op die finansiële bedrywighede van vorige kwartale. **Voorts, indien 'n skool nie voor of aan die einde van die boekjaar as finansiël sterk gesertifiseer word nie, kan die skool sy N&S-befondsing verbeur.**

8. **Verdere voorwaardes**

- 8.1 Die beheerliggaam moet behoorlike beheer oor inkomste en uitgawes uitoefen, soos uiteengesit in die *Handleiding: Basiese Finansiële Stelsel vir Skole*, uitgereik deur die Hoof van die Departement ingevolge artikel 38(1) van die SASW. Indien die lede van die beheerliggaam nie oor die nodige kundigheid beskik om hierdie funksie te verrig nie, moet hulle iemand koöpteer wat hulle kan help.
- 8.2 Alle skoolfondse, afkomstig van die staatstoewysing sowel as eie inkomste, moet aangewend word vir doeleindes wat direk met onderwys verband hou, soos bepaal in artikel 37(6) van die SASW, insluitende die aankoop van LOOM. Ingevolge WKOD-beleid mag handboeke en leesboeke nie gefotokopieer word nie aangesien dit neerkom op skending van die Wet op Outeursreg, 1978 (Wet 98 van 1978).
- 8.3 Die WKOD het die reg om skoolfondsrekords te ondersoek en teen enige lid van die personeel of die beheerliggaam op te tree indien hy of sy by die wanadministrasie van skoolfondse betrokke sou wees. Daarom moet skole alle bewyse van inkomste en uitgawes vir hierdie doel bewaar.

9. **2018/19 toewysing**

Alle uitstaande WKOD 043-vorms vir artikel 21-skole moet **voor of op Donderdag, 31 Januarie 2019** by die distrikskantoor ingedien word om te voorkom dat onbetaalde fondse verbeur word.

10. **Kontaknommers vir navrae**

Onderwerp	Naam	Telefoonnr.
Sesmaandelikse WKOD 043-verslae en geouditeerde finansiële jaarstate	Adjunkdirekteur: Korporatiewe Dienste by distrikskantore	Toepaslike distrikskantoor
Aanlyn handboek- (KABV) bestellingsnavrae	Me. P Phillips Mnr. B le Keur	021 467 2326 021 467 2094
Navrae oor algemene betalings	Mnr. D Harrison Me. N Mtongana	021 467 2727 021 467 2703
Noodherstelwerk	Mnr. N Sutcliffe	021 467 2568
e-Leer EDULIS-koördineerder: Skoolbiblioteekdienste	Mnr. C Walker Mnr. T Cloete	021 467 2351 021 957 9626
Algemene navrae: Norme en Standaarde (enige betalingsverwante navrae uitgesluit)	Mnr. L Sangqu Mnr. R Dawson Faksno.:	021 467 2608 021 467 2700 086 731 8900

GETEKEN: BK SCHREUDER

HOOF: ONDERWYS

DATUM: 2018-10-05

SAVINGS ON MUNICIPAL SERVICES**ELECTRICITY**

- (i) Outside lights must be switched off during the day.
- (ii) Only when natural light is inadequate should classroom lights be switched on during the day.
- (iii) Only the security lights and lights of corner classrooms must be switched on at night.
- (iv) During weekends and school holidays, the above-mentioned lights (see (iii)) must be switched on at night and switched off in the morning.
- (v) The installation of pre-paid electricity meters must be considered as schools will be able to exercise better control over their use of and spending on electricity. Eskom and most other municipalities have indicated that it will be possible for them to install these meters.

WATER

- (i) Municipal water restrictions as issued from time to time by local authorities, supersede any other requirements and must, besides any other guidelines, be strictly adhered to.
- (ii) Water sprinklers must be used sparingly and turned off when lawns and flower beds are wet enough. There are service providers that install water restriction meters. Such an option should be considered by schools.
- (iii) The water supply to urinals and taps outside the buildings must be closed at the stopcocks when not required, e.g. after school hours and especially during weekends.
- (iv) Personnel must ensure that all taps are closed properly before they leave the premises.
- (v) Supply pipes and water meters must be checked regularly for leakages and defects. The following procedure must be followed:
 - When the school closes for the day, ensure that all taps are closed and take the meter reading.
 - Take another reading in the morning before any taps are opened.
 - Compare the readings and, if they differ, take the following steps:
 - When the school closes the next day, close the stopcocks and take a meter reading.
 - Take a reading the next morning before the stopcocks are opened.
 - If there is still a difference between the readings, it indicates that the water meter is defective or that there is a pipe leakage.
 - Make arrangements immediately to have the defective water meter and/or pipe repaired.

REFUSE REMOVAL

Monitor the number of refuse bins used. Local authorities normally levy a tariff per bin. It is therefore important to use as few refuse bins as possible. Consideration could also be given to appointing a private contractor to remove the school's refuse.